

Sesión 7 ANALISIS TECNOLÓGICOS Y FUNCIONALES PARA LA INTERPRETACIÓN DE LOS COMPORTAMIENTOS HUMANOS

Coordinadores/as: João Marreiros , Paloma de la Peña , Marcel Bradtmöller

CONCLUSIONES DE LA SESIÓN

La organización de la sesión evidenció desde muy pronto la existencia de varias líneas de investigación y debate. Éstas se hicieron presentes a lo largo de las comunicaciones y discusiones planteadas al finalizar cada uno de los bloques temáticos.

El primer bloque de la sesión se centró en el análisis de problemas metodológicos en los estudios de tecnología lítica (Adriana Soto-Sebastián) y la heurística de la revisión de colecciones industriales excavadas de antiguo (Marcel Bradtmöller). En la línea de estas dos comunicaciones puede incluirse la reflexión teórica acerca de la aplicación del concepto de microlitismo en contextos de Paleolítico Superior inicial planteada, a través de un póster, por Paloma de la Peña.

La Arqueopetrología, abordada tanto de manera genérica (Irantzu Elorrieta) como a través de casos específicos (Antonio Ortega), conformó el segundo de los bloques de la sesión. Las comunicaciones presentadas mostraron de manera muy explícita las posibilidades de este tipo de analíticas, especialmente en estudios de carácter regional.

Otra de las grandes líneas de debate fue el diseño de futuros proyectos de investigación relacionados con la tecnología y tipología lítica. El desarrollo de metodologías de documentación tecnotipológica presentada por Andrés Fernández y de otras propuestas que combinan los estudios líticos con otro tipo de materiales (como los cerámicos) de Inés Medved, es una pequeña muestra de las múltiples posibilidades de planteamientos en proyectos iniciales de investigación. En este mismo sentido, proyectos más avanzados como el de remontajes líticos de diferentes yacimientos de Paleolítico Superior, presentado por Telmo Pereira, constituye un ejemplo de otro tipo de aproximaciones ya desarrolladas.

Por su parte, João Marreiros y João Cascalheira aportaron una sugerente teoría para el inicio del Paleolítico Superior a través de la evidencia industrial del suroeste de la Península Ibérica.

En su propuesta tomaron en cuenta e interrelacionaron aspectos tecnológicos, estilísticos y funcionales deducidos de la industria lítica.

La última parte de la sesión estuvo dedicada a estudios basados en análisis de atributos de la industria lítica con un amplio espectro cronológico, que abarcó desde el Paleolítico Superior Final (Carolina Mendonça) hasta el Calcolítico (Luís Jesús). La industria lítica del Mesolítico también se discutió a partir de los materiales del yacimiento de Muge presentados por Anabela Joaquineto. Asimismo, Marina Évora introdujo las posibilidades que ofrecen las materias primas duras animales como reflejo tecnológico y las posibilidades que puede ofrecer su estudio en contextos gravetienses y solutrenses.

Los temas tratados, los diversos enfoques metodológicos y teóricos y las diferencias cronológicas entre las comunicaciones limitaron en cierto modo las posibilidades de debate entre los ponentes. Sin embargo, quedaron claras al menos tres conclusiones: la necesidad de profundizar en el aparato teórico y metodológico que sustenta nuestro trabajo, el creciente valor de este tipo de estudios y la necesidad de potenciarlos en los ámbitos académicos y proyectos de investigación. Finalmente, quedó también patente la utilidad de sesiones como ésta para discutir y promover una rama de conocimiento que se encuentra insuficientemente representada en los estudios peninsulares y que requiere de un grado de reflexión teórica con un enorme potencial de futuro.

ANÀLISIS TECNOLÒGICS I FUNCIONALS PER L'OBSERVACIÓ DE COMPORTAMENTS HUMANS.

Convocatoria de sessió

L'emergència de la Nova Arqueologia, proposta per L. Binford cap a la segona meitat del segle XX dins de l'Escola Antropològica americana, va generar noves problemàtiques i qüestions dins del camp de l'Arqueologia prehistòrica. Aquesta nova perspectiva antropològica va marcar la necessitat d'un coneixement més ampli del comportament cultural, social i econòmic de les comunitats de caçadors en el passat.

L'esperit processual de l'escola americana, unit a la corrent etnogràfica francesa va marcar la importància de l'estudi exhaustiu de tot testimoni material del passat humà. En aquest sentit, va cobrar importància la idea que els aspectes tècnics reflecteixen els patrons del comportament de les comunitats humanes.

Els estudis tecnològics i funcionals van adquirir llavors un paper preponderant en la reconstrucció paleoetnològica. Els artefactes es van concebre com a autèntics miralls d'adaptació de la comunitat en un determinat espai i temps, així com de la seva cultura i món simbòlic. En definitiva, van començar a veure com comunicadors socials i estilístics.

Aquest nou tipus d'estudis van introduir renovades metodologies d'anàlisi, com els estudis de matèries primeres, els mètodes de remuntatges tecnològics, els models experimentals i la generalització de les anàlisis funcionals.

La combinació de tots aquests estudis en propostes multidisciplinars constitueix una eina fonamental per a la reconstrucció paleoetnològica de les comunitats de caçadors-recol·lectors prehistòriques.

Resultats de la sessió i la seva discussió

L'organització de la sessió va evidenciar des de molt aviat l'existència de diverses línies de recerca i debat. Aquestes es van fer presents al llarg de les comunicacions i discussions plantejades en finalitzar cada un dels blocs temàtics.

El primer bloc de la sessió es va centrar en l'anàlisi de problemes metodològics en els estudis de tecnologia lítica (Adriana Soto-Sebastià) i l'heurística de la revisió de col·leccions industrials excavades d'antic (Marcel Bradtmöller). En la línia d'aquestes dues comunicacions pot incloure la reflexió teòrica sobre l'aplicació del concepte de microlitisme en contextos de Paleolític Superior inicial plantejada, a través d'un pòster, per Paloma de la Peña.

La Arqueopetrologia, abordada tant de manera genèrica (Irantzu Elorrieta) com a través de casos específics (Antonio Ortega), va conformar el segon dels blocs de la sessió. Les comunicacions presentades van mostrar de manera molt explícita les possibilitats d'aquest tipus d'anàlisis, especialment en estudis de caràcter regional.

Una altra de les grans línies de debat va ser el disseny de futurs projectes d'investigació relacionats amb la tecnologia i tipologia lítica. El desenvolupament de metodologies de documentació tecnotipològica presentada per Andrés Fernández i d'altres propostes que combinen els estudis lítics amb un altre tipus de materials (com els ceràmics) d'Inés Medved, és una petita mostra de les múltiples possibilitats de plantejaments en projectes inicials de recerca. En aquest mateix sentit, projectes més avançats com el de remuntatges lítics de diferents jaciments de Paleolític Superior, presentat per Telmo Pereira, constitueix un exemple d'un altre tipus d'aproximacions ja desenvolupades.

Per la seva banda, João Marreiros i João Cascalheira van aportar una suggerent teoria per a l'inici del Paleolític Superior a través de l'evidència industrial del sud-oest de la Península Ibèrica. En la seva proposta van prendre en compte i interrelacionar aspectes tecnològics, estilístics i funcionals deduïts de la indústria lítica.

L'última part de la sessió va estar dedicada a estudis basats en anàlisi d'atributs de la indústria lítica amb un ampli espectre cronològic, que va abastar des del Paleolític Superior final (Carolina Mendoça) fins al Calcolític (Luis Jesús). La indústria lítica del Mesolític també es va discutir a partir dels materials del jaciment de Muge presentats per Anabela Joaquineto. Així mateix, Marina Évora va introduir les possibilitats que ofereixen les matèries primeres dures animals com a reflex tecnològic i les possibilitats que pot oferir el seu estudi en contextos Gravetiense i solutrenses.

Els temes tractats, els diversos enfocaments metodològics i teòrics i les diferències cronològiques entre les comunicacions van limitar en certa manera les possibilitats de debat entre els ponents. No obstant això, van quedar clares almenys tres conclusions: la necessitat d'aprofundir

en l'aparell teòric i metodològic que sustenta el nostre treball, el creixent valor d'aquest tipus d'estudis i la necessitat de potenciar-los en els àmbits acadèmics i projectes de recerca. Finalment, va quedar també palesa la utilitat de sessions com aquesta per discutir i promoure una branca de coneixement que es troba insuficientment representada en els estudis peninsulars i que requereix d'un grau de reflexió teòrica amb un enorme potencial de futur.